

ЗАПОВЕД

№ РД-12-~~1110~~/1110...09.2026 г.

На основание чл.259, ал.1 от ЗПУО съгласно чл.31, ал.1, т.6 и т.24 от Наредба № 15 от 22 юли 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти и решение на Общо събрание на персонала Протокол № ~~14~~/1110...09.2026 г.

УТВЪРЖДАВАМ

Правилник за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в Средно училище „Козма Тричков“ за учебната 2026/2027 година

Правилникът е задължителен за спазване от всички работещи в училището, Неизпълнението му се счита за нарушение на трудовата дисциплина.

Правилникът е задължителен за спазване от учениците, педагогическия и непедагогическия персонал от училището, както и за лицата, които по различни поводи се намират в учебната сграда, площадката и терените към училището.

В срок до 18.09.2026 г. класните ръководители за учебната 2026/2027 година да създадат организация за запознаване срещу подпис на учениците и техните родители с основните положения на Правилника и разделите, засягащи техните права и задължения, свързани с БУВОТ в училището.

Сканирано копие да бъде качено в раздел «Документи» на интернет-страницата на училището.

Настоящата заповед да се доведе до знанието на работещите в училището от ЗАС срещу подпис за сведение и изпълнение.

Контрол по изпълнение на заповедта възлагам на Ани Митовска – ЗДАСД.

ТАТЯНА АНГЕЛОВА

Директор на СУ „Козма Тричков“ гр.Враца

П РА В И Л Н И К

ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ

НА ВЪЗПИТАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ТРУД В СУ „КОЗМА ТРИЧКОВ“

2026-2027 УЧЕБНА ГОДИНА

ГЛАВА ПЪРВА

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. С този правилник се определят изискванията за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд в училището.
2. Правилникът се отнася за всички участници в учебно-възпитателния процес и трудова дейност (ученици, учители и друг персонал) и урежда техните права и задължения по осигуряване и контролиране на БУВОТ.
3. Правилникът се утвърждава от директора на училището.
4. Правилникът се актуализира при въвеждане на нови съоръжения, технически средства, материали и вещества и при изменение на правилата, нормите и изискванията за безопасност на труда в Република България.

РАЗДЕЛ I

Област и ред за прилагане на правилника

1. Правилникът се отнася за учениците, педагогическия и непедагогическия персонал в СУ „Козма Тричков“, както и за лицата, които по различни поводи се намират в училищната сграда, площадки, терени и др.
2. За осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд при провеждане на възпитанието, учебната, извънкласната и извънучилищната дейност и при извършване на трудови дейности се спазват установените в Република България единни правила за безопасност на труда.
3. Отговорност за изпълнението на правилника носи училищното ръководство.

РАЗДЕЛ II

Права, задължения и отговорности на длъжностните лица и учащите за осигуряване и спазване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд

I. Училищно ръководство

1. Училищното ръководство е длъжно да осигурява на учениците напълно безопасни условия за работа;
2. Със заповед на директора се създават комисии за:
 - 2.1. проверка безопасността на спортните съоръжения във физкултурния салон и на спортната площадка;
 - 2.2. проверка на ел. уредите, инсталациите, противопожарните кранове, гръмоотводите с оглед противопожарната охрана и охраната на труда;
 - 2.3. комисии по т. 2. извършват периодични проверки, за резултатите от които съставят протоколи.

II. Педагогически персонал

1. В началото на учебната година учителите по предмети запознават учениците с нормите за безопасност и условията на труд в класните стаи и кабинетите във връзка с изискванията за безопасност при ползване на уреди, съоръжения, пособия и други.
2. При провеждане на извънучилищни дейности /спортни игри, походи, състезания и др./ класните ръководители и учителите задължително инструктират учениците за поведението им като състезатели, участници в похода, пешеходци или пътници в транспортни средства. Списъците на учениците, заминаващи на поход, екскурзия и т. н. се предават на директора след провеждане на задължителния инструктаж заедно с маршрутният лист за придвижване на групата.
3. След приключването на учебните занятия учителите задължително проверяват за забравени включени електрически уреди, учебно-технически средства и осветление.
4. Учителите са задължени да дежурят според определения график за определен район. Те следят за нормалното придвижване на учениците по коридорите и стълбищата в училищната сграда, както и за поведението на същите в класните стаи, коридорите и стълбищата. В случай, че дежурният учител е възпрепятстван да изпълнява задълженията си, трябва да осигури свой заместник и да информира за това ръководството на училището.

III. Класни ръководители

1. Запознават всички ученици от поверените им паралелки с настоящия правилник и провеждат инструктаж на учениците в т.ч и по безопасност на движението по пътищата, както следва:
 - началният инструктаж се извършва в началото на учебната година, а периодичният – със започване на втория учебен срок;
2. В ЧК провеждат обучението по ЗБАК, като в процеса на обучението се изучават и плана на училището за защита на учениците при бедствия, аварии, катастрофи, пожари и евакуационната система на училищната сграда.
3. На първата за учебната година родителска среща запознават родителите с настоящия правилник, с правилника за дейността на училището и пропускателния режим в училището и инструктажа по безопасност на движението по пътищата.

IV. Учител по ИТ и информатика.

1. Да поддържат в изправност наличната техника в помещението, в което работят.
2. Да инструктират учениците за безопасна работа в компютърните зали и възможните последици при неспазване на изискванията за безопасност или работа с неизправни уреди.

V. Учител по ФВС

1. Да изисква, устройва и обзавежда физкултурния салон и спортната площадка със здрави, изправни и сигурно поставени спортни уреди и настилки и др.
2. Да полага грижи за поддържане на уредите в изправно състояние. Особено внимание да обръща на скрепителните елементи /винтове, болтове, скоби, обтегачи, възли и др./.
3. Ежедневно, преди започване на занятията по ФВС да извършва оглед и проверка за състоянието на всички уреди и съоръжения, които се ползват.
4. Да не допуска игра на/с уреди, които са физически износени и крият опасност за злополука.
5. Да поддържа ред и последователност при изпълнението на упражненията особено тези, които са свързани с повишена динамика, равновесие, статични напрежения и крият опасност от сблъсквания, падане при разсейване на вниманието или уплаха.
6. Да следи за физическото и психическото състояние на учениците и при наличие на отклонения от нормалното, да не изисква изпълнение на трудни елементи.
7. При хвърляне на уреди да съблюдава да няма хора на мястото около падението.
8. Да осигурява местата за физическо възпитание да отговарят на хигиенните изисквания за осветление, чистота на въздуха, температура, чистота на настилната, разположение на уредите и др.
9. В случай на злополука да вземе спешно необходимите мерки за оказване на медицинска помощ и да съобщава на директора на училището.

10. Баскетболните табла и футболните врати, волейболните колони и др. трябва да бъдат закрепени здраво или стабилизирани сигурно.
11. Не допуска учениците да играят самостоятелно без наблюдение на учител.
13. На момичета, ненавършили 15 годишна възраст, не могат да се възлагат физически упражнения, които могат да увредят или да причинят деформация на органи в областта на малкия таз.
14. При констатиране неизправности по спортните уреди и съоръжения незабавно уведомяват директора на училището.

VI. Учител в група за ЦОУД

1. Отговаря за безопасността на учениците в групата за ЦОУД по време на часовете, съгласно графика за провеждането им.
2. Не допуска в часовете за организиран отход и спорт и заниманията по интереси учениците да са без наблюдение на учител.

VII. Непедагогически персонал

• Всички са длъжни:

1. Да спазват установената трудова, техническа и технологична дисциплина, да изпълняват трудовите си задължения точно и добросъвестно.
2. Да се явяват на работа в състояние, което им позволява да изпълняват възлаганите им задачи и да не употребяват през работно време алкохол или друго упойващо вещество.
3. Да спазват правилата за здравословни и безопасни условия на труд, безопасността на движението и противопожарната охрана.
4. Да се грижат за собствената си безопасност и безопасността на лицата, които биха могли да пострадат при извършването от тях работа или дейност.
5. Да поддържат реда, необходимата чистота, културна и приветлива обстановка на работното си място.
6. Да не предприемат по своя инициатива работа, с която не са запознати и не им е възлагана.
7. Да поддържат и повишават знанията и квалификацията си по безопасните методи на труд.
8. Периодично или за конкретен случай да се запознават с изискванията за безопасна работа, отнасящи се за работното място, на което работят.
9. Имат право да откажат изпълнението или да преустановят работата, когато възникне сериозна и непосредствена опасност за живота и здравето им, като незабавно уведомят за това прекия си ръководител.
10. Имат право да откажат изпълнението на работа, за която не са инструктирани или нямат изискваната с правоспособност.

• Задължения на чистачките:

1. Извършват редовно и качествено почистване на класните стаи два пъти за деня, забърсват праха по мебелите и проветряват.
2. Почистват коридорите и сервизните помещения след всяко голямо междучасие и хлорират сервизните помещения.
3. Ежемесечно извършват основно почистване на класните стаи, коридорите и сервизните помещения.
4. Ежеседмично почистват подовите покрития в класните стаи, двора и спортната площадка.
5. Чистачките измиват прозорците всяка ваканция. Тяхното почистване се извършва след внимателното им отваряне, а също на изправни маси или стълби.
6. Качването и слизането при почистване на прозорците или подмяна на осветителните тела става изключително внимателно при спазване на правилата за безопасност.
7. Спазват санитарно-хигиенните изисквания и противопожарните правила по охрана на труда, следят повредите в помещенията и своевременно уведомяват за такива ръководството на училището.
8. Грижат се за затваряне на крановете на чешмите и проверяват осветлението.
9. Грижат се за навременно включване и изключване на ел. осветлението в класните стаи и коридорите.
10. При пожар, земетресение, авария, стихийно бедствие и други, чистачките обезпечават отварянето на вратите и изходите за евакуацията на учениците.

• *Задължения на портиера:*

1. Осигурява пропускателен и следи за безопасността на учениците и училищния персонал.
2. Не допуска на територията на училището външни лица за провеждане на каквато и да било дейност без разрешението на директора на училището.
3. Не допуска влизането на външни лица, които нарушават нормалното протичане на учебния процес.
4. Не допуска на територията на училището лица, употребили алкохол или упойващи средства, както и такива, носещи съмнителни вещи /чанти, пакети и др./, огнестрелни и/или хладни оръжия.
5. Извършва оглед на помещенията и при констатиране отклонения от нормите за безопасност незабавно информира ресорния зам. директор.

• *Задължения на завеждащия административна служба*

1. Извършва начален, периодичен и на работното място инструктаж на персонала в училището, в т.ч. и инструктаж по БДП.
2. Следи за наличността и изправността на противопожарните съоръжения. Не допуска използването им за никакви други цели, освен при нужда за гасене на запалване или пожар.
3. Следи за състоянието на проходите за евакуация, за правилната експлоатация на отоплителната и електрическата инсталации и уреди и спазване на противопожарните норми
4. Поддържа регистъра на ТЗ и съхранява декларациите за ТЗ.

• *Задължения на медицинското лице*

1. Познава и спазва настоящия правилник.
2. Оказва първа долекарска помощ на помощ на пострадал ученик или служител от персонала до пристигане на екип на Спешна помощ.
3. При необходимост съпровожда ученик до болнично заведение преди пристигане на родител.
4. При необходимост извършва проверки за паразити и отстранява от училище заразно болни и опаразитени ученици или персонал.
5. Носи отговорност за правилното съхранение на лекарствените средства и ограничаване на достъпа до тях.
6. Носи отговорност за правилното съхранение на медицинската документация и ограничава достъпа до нея.
7. Следи за необходимото оборудване на „Спешния шкаф“ и при изчерпване на необходимите медикаменти, информира директора на училището и отдел „Здравеопазване“ в Община Враца.
8. При забелязване на хигиенни нарушения и/или при продажба на ученици от училището на нерегламентирани хранителни продукти и напитки и/или такива с изтекъл срок на годност своевременно информира Областна дирекция по безопасност на храните – Враца.
9. При обслужване на заразно болни, при грипни епидемии или пандемии ползва лични предпазни средства /маски, ръкавици и др./
10. При манипулации ползва индивидуални игли, спринцовки, превързочни материали и инструменти /стерилни и еднократни/, като спазва всички изисквания за опазване на детското и собственото си здраве.
11. Следи и събира необходимата документация по Наредба №3 на МЗ.
12. Извършва ежедневен контрол на храната на столуващите ученици, предоставяна в стола на община Враца.
13. Извършва дейности по профилактика и промоция на здравето, организира кампании, насочени към здравословен начин на живот, превенция на зависимости и др.
14. Съвместно със ЗДАСД извършва периодичен контрол в учебните помещения, физкултурния салон, училищния двор и в останалите помещения относно санитарно-хигиенното им състояние, изправността на уредите и съоръженията, отоплението, осветлението. При констатиране нарушения или недопустими отклонения от установените норми в сферата на охраната на труда и БУВОТ предприема мерки за отстраняването им и информира директора.

VIII. Задължения на учениците

1. Идват в училище не по-рано от 15 минути преди започване на учебните занятия.
2. При придвижване и/или пътуване от дома към училище и обратно всеки ученик се задължава стриктно да спазва правилата за движение по пътищата и инструктажа за безопасно поведение по време на пътуване.
3. При влизане в класната стая – да се огледа дали е годна за провеждане на занятия. При установяване на нередности и повреди – счупени ключове, контакти, прозорци, чинове, столове и др., които биха застрашили здравето и живота на учениците, да се уведоми класния ръководител или дежурния учител.
4. По време на междучасие не се допуска отваряне на прозорци, освен на този до бюрото на учителя, тъй като това крие опасност за живота на учениците. Забранява се отварянето на прозорци в коридорите. Не се допуска качване по прозорците, навеждане през тях и хвърляне на отпадъци или други предмети.
5. Забранено е внасянето в училище от учениците на ножчета, приспособления за игри с остри предмети и използване на такива за игра в междучасията.
6. Не се допуска игра с топки и други спортни пособия в класните стаи и коридорите, пързването по мозайката и парапетите по стълбищата, каране на ролкови кънки, ролер и др. по коридорите на училището.
7. Не се допуска движение по коридорите и стълбищата от страна на учениците по време на миенето на коридорите в рамките на 1-вия и 4-тия учебен час.
8. Учениците са длъжни да пазят чисти класните стаи, коридорите, физкултурния салон, тоалетните и двора на училището. Отпадъците се събират на определените места.
9. Всички ученици са длъжни да поддържат личната си хигиена и да идват на училище в приличен вид, отговарящ на положението им на ученици, съгласно ПДУ.
10. При отсъствие на учителя, учениците остават в класната стая без движение по коридора и вдигане на шум, което би попречило на нормалните условия за протичането на учебния процес.
11. В часовете по физическо възпитание и спорт учениците стриктно да изпълняват изискванията на учителите, не ползват уреди, които са физически износени и крият опасност за живота.
12. В часовете, които се провеждат в училищната лаборатория по природни науки, поради повишена опасност от вредни вещества, пожар, взрив, учениците следва да спазват указанията на учителя. Всички стъкла и банки да са картотекирани и да имат четливо написани етикети за съдържанието в тях, както и указания за работа с тях.
13. С цел осигуряване на пожарна безопасност учениците са длъжни стриктно да спазват противопожарната наредба в училището, както и действащите правила и предписания на Районна служба "ПБЗН":
 - по всяко време (преди започване и след завършване на учебните занятия, в междучасията) се забранява игра с ел. ключове, контакти, ел. табла, съединяване на жици на счупени контакти за опит да се пускат в действие;
 - не се допуска ползването на отоплителни уреди;
 - абсолютно е забранено пушенето в сградата и около нея, паленето на огън в учебните стаи и двора на училището с цел игра и развлечение;
 - не се разрешава игра с пожарогасителите и пожарните кранове в сградата;
 - при възникване на пожар или авария учениците са длъжни да спазват указанията на учителя и да изчакат пристигането на екипите на РД ПБЗН. При възможност до идването на огнеборците, учителите, помощния персонал и учениците могат да започнат гасене на пожара с наличния инвентар (вътрешен противопожарен кран, пожарогасители, кофопомпи, пясък, азбестови одеала и др.
14. По време на извънучилищни дейности учениците изпълняват указанията на учителите, които ги придружават. Особено внимание се обръща на учениците да спазват всички указания за безопасност на движение в града.
15. В случаи на ученици в риск или жертви на насилие, пътно-транспортно произшествие и др., при което има пострадали ученици, отговорният педагогически специалист/класен ръководител веднага уведомява директора, а в негово отсъствие – ЗДАСД в училището, които от своя страна информират МВР, РУО и регионалните структури на органите за закрила на детето.

ГЛАВА ВТОРА

Условия, изисквания и правила за безопасно и здравословно провеждане на възпитанието, обучението и трудовата дейност

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Работникът или служителът е длъжен да спазва правилата за безопасни и здравословни условия на труд при изпълнение на работата, за която се е уговорил.
2. Правилата за безопасни и здравословни условия на труд за съоръжения и работни места, се разработват и утвърждават от работодателя. Те не могат да противоречат на нормативните изисквания и се обявяват по подходящ начин на работните места.
3. Лица без необходимите знания и умения, предвидени в правилата за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, не се допускат на работа.
4. При нарушаване правилата за осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд се носи отговорност.
5. При неизпълнение на задълженията си във връзка с осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд работодателят или съответното длъжностно лице подлежат на наказание.
6. Работодателят има право да налага дисциплинарни наказания за неспазване на правилата за безопасни и здравословни условия на труд.
7. Учителите, работата на които е свързана с използване, обслужване и поддържане на съоръжения и други, както и заети в дейности, които създават опасност за здравето и живота им, задължително се инструктират, обучават и полагат изпит по правилата за осигуряване на безопасни условия на труд.
8. Учителите разработват правила за безопасни условия на възпитание, обучение и труд по учебните предмети, по които преподават.
9. Учителите по физическо възпитание и спорт подготвят и изискват от училищното ръководство и помощния персонал извършването на ремонт на всички спортни уреди и пособия във физкултурния салон и училищния двор. Годността на същите се проверява от комисия, а тези, които не могат да се поправят, се бракуват.
10. При изпълнение на физически упражнения, особено на тези с по-сложен характер, да се съблюдават изискванията за помощ и пазене на учениците от страна на учителя.
11. Спортните уреди във физкултурния салон при ползване задължително се обезопасяват с постелки.
12. Забранява се влизането във физкултурния салон без присъствието на учител, качването и ползването на спортните уреди по време на учебен час от повече от един ученик, както и катеренето или висенето по баскетболните табла или рингове, футболните врати и по оградната мрежа на игрищата.
13. Спортни уреди и пособия да не се използват преди учителят да е разрешил работа с тях, а при работа с гюлета, гирички, топки, тояжки и други задължително да се спазват указанията на учителя за безопасността на всички ученици.
14. В часовете по ФВС учениците са длъжни да бъдат в спортен екип и със спортни обувки /гуменки, кецове, маратонки/, съобразно изискванията на учителя. Не се разрешава в часовете носенето на обеци, накити, часовници, които могат да бъдат опасни за ученика и околните при неизпълнението на физически упражнения, както и ползването на различни предмети и пособия, които не са изискани от учителя и пречат за нормалното провеждане на часа.
15. Учителите по ФВС трябва да осигуряват добро предварително разгриване с цел въвеждане на организма за предстоящата работа и предотвратяване опасността от травми.
16. Организацията, редът и дисциплината по време на занятията е задължение на всеки участник в учебния процес.
17. Учителите по ФВС не носят отговорност за травми и наранявания по време на междучасията и при неспазване на указанията за безопасност.
18. В края на всяка учебна година ЗДАСД организира проверка на състоянието на училищната сграда и всички съоръжения, физкултурни пособия, апарати, учебно-технически

средства, уреди, осветителни и отоплителни инсталации, съставя протокол и прави предложения за ремонт или бракуване.

19. В началото на всяка учебна година комисия проверява състоянието на всички видове инсталации, съоръжения, готовността за започване на учебната и съставя протокол, който се предава на директора.

20. До началото на всяка учебна година задължително се отремонтират или бракуват всички уреди, съоръжения, учебно-технически средства и пособия, които не отговарят на условията за безопасност.

21. Задължително е спазването на изготвения план за работа при зимни условия, като своевременно в началото на зимния сезон се осигуряват необходимите противопожарни средства, сол, пяна, луга, лопати и кирки.

22. При инцидент/злополука с ученик и/или служител незабавно се уведомява медицинския специалист и училищното ръководство и родителите на ученика или близките на служителя или работника.

23. Дежурните учители за деня извършват превантивен контрол по спазване на правилата за безопасност. При нарушаването им от ученици незабавно се уведомява класния ръководител или училищното ръководство.

РАЗДЕЛ I

Изисквания към съоръжения и работни места за безопасна работа

1. Да се извършва от помощния персонал навременно и редовно почистване и измиване на физкултурния салон, съблекални и спортни площадки.
2. Във физкултурния салон се влиза само организирано и с чисто игрално облекло.
3. Преди започването на учебния час по ФВС се забранява разместването и изнасянето на спортния инвентар и ползването му без разрешението на учителя.
4. Задължително е спазването на изискванията на ПБ и инструкциите за безопасна работа, с които учениците трябва да бъдат запознати.
5. Всички учебно-технически средства да се използват по своето предназначение и съобразно изискванията по БХТ.

РАЗДЕЛ II

Хигиенни и здравословни изисквания за работните места и местата за учебна дейност

I. Общи изисквания

Учебните стаи/кабинети, лаборатория, физкултурен салон и др. подобни трябва да отговарят на санитарно-хигиенните изисквания по отделните фактори – микроклимат, осветление /естествено и изкуствено/, вредни вещества, шум, вибрации, лъчения и други.

II. Микроклимат – температура, влажност и скорост на въздуха.

Отопление и вентилация.

1. Хигиенните изисквания към микро-климатичните параметри на въздуха в работните помещения да отговарят на БДС.
2. Да се спазват оптималните норми на работните места за температура и скорост на въздуха в зависимост от категорията работа и периода на годината.
3. Когато поради технически или други причини не е възможно да се осигуряват оптималните норми, да се спазват допустимите норми за:
 - температура и скорост на въздуха през студения период;
 - относителната влажност на въздуха на постоянните работни места между 30 и 75 %;
 - скорост на въздуха на постоянните работни места през топлия период;
4. Необходимо е да се поддържа постоянна температура в работните помещения с помощта на отоплителни тела, които не трябва да влошават микроклимата.

III. Естествено и изкуствено осветление

1. Всички помещения, независимо от времето на пребиваване в тях, трябва да бъдат осигурени с естествено осветление.

2. Помещенията, в които е обективно доказана невъзможността да се осигурят нормите за естествено осветление, трябва да се осветяват през деня със смесено осветление.

3. Естественото осветление трябва да бъде странично, горно или комбинирано и да осигурява хигиенните изисквания съобразно БДС 1786-84.

4. Аварийното и евакуационното осветление трябва да се захранват от независим източник на напрежение или да се превключват автоматично към него при внезапно изключване на работното осветление.

5. Да се спазват отрасловите норми за изкуствена осветеност на работната повърхнина в лукса, както следва:

- класни стаи, аудитории, учебни кабинети, лаборатории в средата на дъската 500,
- на работните маси и чинове 300,
- кабинети по рисуване – на дъската 300,
- на работните места 500;
- кабинети и стаи на преподавателите 200;
- физкултурни зали на пода 200;
- административни помещения 400;

IV. Санитарно-битово осигуряване

1. Територията на училището и дворните площи да се поддържат чисти, а отпадъците да се събират на определените за целта места.

2. Да се поддържат в добър вид съблекалните, помещенията с умивалници, тоалетните и други.

3. Да се спазва от всички педагогически, непдагогически персонал и ученици, въведеният режим за труд и почивка.

4. Кабинетът на медицинския специалист да бъде обзаведен и оборудван с необходимите средства и медикаменти за оказване на първа помощ.

5. Условия за санитарно-битово и медицинско обслужване на педагогическия и непдагогическия персонал и на учениците съобразно санитарните норми и изисквания се осигуряват от директора на учебното заведение.

V. Водоснабдяване и канализация

1. Училищната сграда да бъде осигурена с необходимите количества вода за хигиенно-санитарни и питейно-битови нужди.

РАЗДЕЛ III ПРОТИВОПОЖАРНА ОХРАНА

Създаване на условия за недопускане на пожари

1. Да се изготви противопожарна Наредба, която да се утвърди от директора на учебното заведение.

2. Противопожарната Наредба да се спазва от всички задължително.

3. Да се извършва контрол по спазване на противопожарната Наредба от определеното длъжностно лице и училищното ръководство.

4. Да се извършва контрол по ползването на електронагревателните и отоплителни уреди. При спиране на електрическия ток да се ползват само електрически фенерчета или газови лампи.

5. Отоплителните уреди да бъдат монтирани правилно и безопасно.

6. Леснозапалимите течности в лабораториите да се съхраняват в метални шкафове.

7. В коридорите и по стълбищата да не се съхраняват маси или друг инвентар.

8. Изходите за евакуация да се поддържат годни за използване.

9. В таванските и избените помещения да не се складираат леснозапалими материали, да бъдат заключени и да няма свободен достъп до тях.

10. Противопожарните уреди и съоръжения да се поддържат в изправност и годност за ползване.

11. Да се спазват най-строго изискванията за пожарна безопасност при извършване на заваръчни и други огневи дейности.

12. Да се изготви план за евакуация на учениците при пожар, същият да бъде поставен на видно място в училищната сграда на всеки етаж и да се проиграва веднъж на учебен срок през учебната година.

Противопожарни изисквания при провеждане на масови мероприятия

1. Помещенията за масово събиране на хора в училището са актовата зала, физкултурен салон и учителската стая.
2. Помещенията, в които се провеждат масови събирания, трябва да бъдат от I или II степен на пожаро-устойчивост. Трябва да имат най-малко два изхода за навън и спазени всички други изисквания за евакуацията на хора.
3. Не се допуска употребата на синтетични материали за облицовка на стени и тавани.
4. За провеждане на масово мероприятие трябва да бъдат осигурени всички необходими средства за пожарогасене.
5. През време на масовото мероприятие при учениците трябва да присъства представител на училищното ръководство, който да следи и отговаря за спазване на всички правила по противопожарната охрана.
6. При провеждане на масовото мероприятие е забранено:
 - осъществяване на светлинни ефекти с използване на химически и други вещества, които могат да причинят пожар;
 - да се гаси напълно светлината в помещението;
 - разполагане на маси, столове и други предмети в помещението по начин, който ще затрудни бързото му напускане от присъстващите.
7. Украсата с електрически илюминации да се извършва само от правоспособен електротехник, който да спазва всички изисквания за електро- и пожаробезопасност.

РАЗДЕЛ IV

Работно облекло и предпазни средства

1. Предпазните средства и работното облекло се осигуряват съгласно реда и изискванията, определени в нормативните актове и се ползват само по предназначението им в работното време.
2. Изготвя се от ЗДАСД и се утвърждава от директора списък на работните места и видовете работа, за които са необходими предпазни средства и работно облекло, като се определя видът, срокът на износването и условията на ползването им.
3. Разходите по доставката и поддържането на работното облекло и предпазните средства са за сметка на бюджета на училището.
4. Поставят се, където е необходимо, предупредителни знаци и надписи.

РАЗДЕЛ V

Правила и изисквания за безопасна работа в учебните кабинети и лаборатории със съоръжения и други работни места и дейности

Директорът на училището утвърждава разработените правила за безопасна работа в учебните кабинети и лаборатории, съоръжения и други.

Безопасна работа в учебните кабинети и лаборатории – общи изисквания.

Лаборатория по природни науки

1. Учениците да бъдат запознати с несъвместимостта на химическите вещества.
2. На шкафове, в които се съхраняват отровни, самозапалващи се, взривни, радиоактивни и други вещества, да се поставят знаци по БДС за опасност.
3. Отровните вещества да се съхраняват в добре затворени съдове и специални шкафове, които се заключват с надписи и знаци "отрова". Леснолетливите течности да се съхраняват на хладно и тъмно място.
4. Забранено е оставянето на химически вещества без етикет.
5. Да се спазват от учителя нормативите за допустимото количество опасни и отровни за здравето вещества.

Извънучилищна дейност

1. При организиране на туристически пътувания с ученици се спазват разпоредбите на Наредбата за детските и ученическите туристически пътувания с обща цена, инициирани от детските градини, училищата или центрове за подкрепа за личностно развитие
2. Ръководителите на туристическите пътувания, педагогическият и друг персонал от училището носят отговорност за опазване живота и здравето на учениците от момента на поемането им в сборния пункт, по време на пътуването и престоя им, до връщането им на родителите/настойниците.
3. При организирано посещаване на различни културни и научни институции и прояви извън училище по време на учебната година в зависимост от темите в учебното съдържание педагогическите специалисти изискват информирано съгласие на родителите/настойниците на учениците, като за всяка организирана проява се спазва Наредбата за организацията на дейностите в училищното образование.

Организирано придвижване на ученици и друг персонал като пешеходци или пътници в превозни средства

1. Работещите в училището и учениците подлежат на инструктаж относно безопасно поведение на пътя като пешеходци и водачи на МПС.

Дейност в случай на пожар, земетресение, авария или природно бедствие

1. Да не се допуска паника и да се действа организирано и уверено.
2. При усещане на първите признаци на земетресение да не се напуска сградата самостоятелно от ученици или учители.
3. Да се заемат местата до вътрешните стени или коридорите, които са сравнително по-устойчиви на въздействието.
4. След преминаване на първия трес незабавно да се изключат отоплителните и нагревателните уреди в класните стаи, канцелариите, коридорите, работилниците, кабинетите, лабораториите и други.
5. След преминаване на първия трес под ръководството на учителите, организирано, при спазване на плана за евакуация да се напуснат класните стаи.
6. Да се слиза само по стълбищата, без да се ползва асансьор.
7. След напускане на сградата да не се застава на разстояние по-малко от височината ѝ.
8. Задължително е спазването от всички – трудов колектив и ученици на противопожарната наредба, утвърдена от директора.
9. При възникване на пожар е необходимо да се уведомят незабавно органите на противопожарната охрана, като се посочи и адресът на училището.
10. Да се започне незабавно гасене на пожара с наличните противопожарни съоръжения.
11. Организирано и без паника да се евакуират учениците, при спазване на плана за евакуация и конкретната пожарна обстановка.
12. Задимен участък да се преминава с поставена на дихателните органи мокра кърпа.
13. Директорът на училището и учителите напускат последни училищната сграда, след извеждане на всички ученици.
14. При разрастване на пожара да се вземат мерки за спасяване на ценно имущество и документация.
15. При пристигане на противопожарните коли да се информират служителите на СПАБ за следното:
 - има ли ученици, неизведени от класните стаи и къде, кои помещения са обхванати от огъня и къде се разпространява;
 - местата за съхраняване на леснозапалими течности.

РАЗДЕЛ VI

Правила и изисквания за осигуряване на безопасност при злонамерено анонимно телефонно обаждане

При получаване на сигнал за злонамерено анонимно телефонно обаждане действия следният регламент:

1. Заплахата от полученото анонимно телефонно обаждане се приема като реална.
2. При възможност се провежда максимално продължителен разговор с подателя на сигнала с цел придобиване на конкретна информация за евентуалното място, време и мотиви за осъществяване на заплахата, както и за характерни особености, които могат да дадат насоки за лицето, подаващо сигнала.
3. Своевременно се уведомява директора на училището за сигнала.
4. Длъжностните лица в помещенията и прилежащата територия извършват/организируют бърз оглед за наличие на съмнителни предмети или вещества, като уведомяват отговорника по безопасност и здраве и директора за резултатите.
5. Когато злонамереното анонимно телефонно обаждане е получено в училището, ръководителят уведомява единния европейски номер за приемане на спешни повиквания 112 и началника на РУО за получения сигнал и информира за състоянието на помещенията и прилежащата територия на обекта с цел локализиране на евентуална последваща проверка.
6. При липса на установени съмнителни предмети или вещества след огледа и съгласувано с органите на МВР директорът може да вземе решение за продължаване на учебния процес и дейността, без да се предприемат мерки за евакуация и последваща проверка.
7. При откриване на подозрителен предмет или вещество и след съгласуване с органите на МВР, директорът взема решение за предприемане на действия по евакуация на деца, персонал и други пребиваващи в сградата лица.
8. Чрез предвидените за целта съоръжения се вземат мерки за локализиране на зони с открити подозрителни предмети или вещества и недопускане на контакт с тях.
9. Евакуацията се извършва, съгласно предварително разработен и утвърден план, без да се допуска паника и хаос.
10. При евакуация пребиваващите в обекта вземат багажа си, за да улеснят последващата проверка от органите на МВР и подпомагащите ги длъжностни лица от училището.
11. Приоритетно се евакуират лицата, които са в близост до открития съмнителен предмет/вещество или застрашени помещения/сгради, както и най-малките деца/ученици.
12. При евакуация се вземат мерки за недопускане на влизането на лица в застрашения обект/помещение, с изключение на органите на МВР и подпомагащите ги длъжностни лица от училището.
13. Евакуираните ученици и персонал се извеждат в определените безопасни места.
14. Проверява се броят на евакуираните лица.
15. Органите на МВР оказват съдействие при евакуацията, като отцепват района на застрашения обект и подпомагат бързото настаняване на евакуираните в определените безопасни места за временно настаняване.
16. Извършва се последваща проверка и претърсване от органите на МВР, в съответствие със събраната максимално обективна информация за реалната обстановка в застрашения обект. За проверката и претърсването органите на МВР се подпомагат от длъжностни лица от училището за оказване на съдействие.
17. След извършване на проверка на обекта от страна на органите на МВР (непотвърждаваща достоверността на сигнала или предполагаща последващо неутрализиране на опасността) се подписва констативен протокол, след което директорът взема решение за възстановяване на учебния процес.
18. Когато сигналът за злонамереното анонимно телефонно обаждане е получен чрез европейския номер за приемане на спешни повиквания 112, органите на МВР уведомяват директора на училището, който предприема своевременното изпълнение на по-горе разписаните действия.

РАЗДЕЛ VII

Действия при получаване на заплаха за извършване на терористичен акт

1. При получаване на заплаха за извършване на терористичен акт или при осъществен такъв незабавно се уведомява дежурния на ОД на МВР-Враца /съответното РУП/ и се подава сигнал на тел. 112. Уведомява се ръководството на учебното заведение и НКТЦ към ДАНС.

2. Изпълняват се Правила за поведение на служителите в обектите при заплаха от терористичен акт, приложени към настоящия правилник (Приложение №1).

ГЛАВА ТРЕТА

Инструктажи и обучения по безопасността, хигиената на труда и противопожарната охрана

1. Директорът на училището задължително с писмена заповед създава организация за цялостното провеждане на видовете инструктажи, техният обхват, продължителност, тематика и програми, както и длъжностните лица, които ще ги провеждат.
2. Инструктажите се провеждат от длъжностни лица с техническо или друго подходящо образование и съответен опит през време на работа, като разходите за това не са за сметка на инструктираните.
3. Инструктажи за осигуряване на безопасни условия за възпитание, обучение и труд се провеждат от учители и от оторизирани лица, както и когато ученици, педагогически и непедagogически персонал или лица от други организации извършват самостоятелно или съвместно следните дейности:
 - ремонт, монтаж и демонтаж на апарати и съоръжения;
 - ремонт на различни видове инсталации – електрически, отоплителни, вентилационни, климатични, водопроводни и канализационни;
 - строително-монтажни дейности на училищната сграда или двора на училището
 - товаро-разтоварни или транспортни дейности.
4. Директорът на училището ежегодно организира форми за повишаване на знанията по безопасността, хигиената на труда и противопожарната охрана на длъжностните лица, които ръководят и управляват трудови и учебни процеси и на тези, определени да провеждат инструктажи.
5. С всички работници, служители и ученици да се проведат инструктажи за безопасни условия на възпитание, обучение и труд безопасните методи на работа.
6. Работниците и служителите, работата, на които е свързана с използване, обслужване и поддържане на технически съоръжения, задължително да се инструктират, обучат и положат изпит по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.
7. Директорът на училището да организира провеждането на периодично обучение и инструктаж по правилата за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.
8. По отношение на организацията на инструктажите да се привлекат училищните настоятелства.
9. Задължително е документирането на проведените видове инструктажи.
10. Не се допускат на работа лица, които не са инструктирани.
11. Контролът по спазването на изискванията за организацията, реда и условията за провеждане и документиране на видовете инструктажи се осъществява от училищният директор.
12. Въвеждането, воденето, съхранението и контролът по документацията за дейностите, осигуряващи здравословни и безопасни условия на обучение и труд се изпълнява от ЗДАСД.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Трудови злополуки

1. За трудови злополуки се считат всички травматични увреждания, станали по време и във връзка или по повод на извършваната работа, както и всяко увреждане на здравословното състояние, настъпило в резултат на изпълняваните трудови задължения.
2. Регистрират се всички трудови злополуки, които са станали с работници или служители и са предизвикали загубване на работоспособност за един или повече дни.
3. За всяка трудова злополука самият пострадал или най-близкият свидетел на злополуката незабавно уведомява училищния директор.

4. Трудовата злополука се установява от директора на учебното заведение с акт в тридневен срок, считано от деня на злополуката, а професионалното заболяване – в тридневен срок от неговото констатиране от съответните здравни органи.
5. Директорът на училището организира регистрирането, отчитането и анализирането на трудовите злополуки и професионални заболявания по установения в Република България ред.
6. Директорът на училището незабавно уведомява началника на РУО, регионалната инспекция по труда, органите на МВР, прокуратурата и Гражданска защита в случаите на тежки или със смъртен изход трудови злополуки и тежки аварии.
7. Мерки за предотвратяване на трудовите злополуки и на общите и професионални заболявания се предприемат от директора на училището.

ГЛАВА ПЕТА

Долекарска помощ

1. Да се ползват правилата, предназначени за обучение на работниците и служителите за оказване на първа долекарска помощ при увреждане здравето на хора при трудовата им дейност, утвърдени от министъра на здравеопазването и министъра на труда и социалните грижи.
2. Спазването на Правилата за оказване на първа долекарска помощ утвърдени на основание чл. 276 ал. 1 и ал. 2 от КТ е задължително.
3. Действия при ситуации, изискващи долекарска помощ:
 - 3.1. При изпадане на ученици в гърч да се запази спокойствие, да се постави детето далеч от остри и горещи предмети, да се разхлабят пристягащите дрехи, да се постави тялото в странично положение и да се повика веднага училищният лекар или медицинското лице, обслужващо училището. Да не се правят опити за ограничаване на гърчовите движения и свестяване /пръскане с вода и изкуствено дишане, които влошават състоянието на детето/, да се изнесе на свеж въздух пострадалият и да не се дават течности и вода през устата.
 - 3.2. При настъпване на алергичен шок на мястото на инфектиране да се постави турникет.
 - 3.3. При колапс да се напляска лицето и да се напръска с вода, да се дадат тонизиращи напитки или вода.
 - 3.4. При травматизъм да се направи компресивна превръзка, при счупване на крайник или открита фрактура да не се предприема нищо.
 - 3.5. При внезапно падане пострадалият се оставя на мястото на произшествието до идването на медицинския специалист, като се отстраняват наблюдателите и се оставят само двама преки свидетели на произшествието.
 - 3.6. При повръщане да не се дават вода или течности през устата.
 - 3.7. При удар от електрически ток да се освободи пострадалият от проводника при сигурни предпазни мерки – с дървен предмет. Пострадалият да се постави на пода с обърнати настрани глава без възглавница и да се започне външен сърдечен масаж, след което вдишване уста в уста или уста в нос.
4. Медицинското лице в училището обучава групи от класовете за оказване на първа долекарска помощ при токов удар, изгаряне, порезни рани и счупване на крайници.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

1. Настоящият правилник се издава на основание чл. 14 от ЗЗБУТ и чл. 275 от КТ и е в сила до приемането на друг.
2. Изменения и допълнения на този правилник се правят от директора на училището след обсъждане със синдикалните организации в училището, за което директорът ги поканва.
3. Правилникът е утвърден със заповед № РД-12-1110/...09.2026 г. на директора на училището и е задължителен за спазване от всички работници и служители в училището.

ТАТЯНА АНГЕЛОВА

Директор на СУ „Козма Тръчков“

ПРАВИЛА ЗА ПОВЕДЕНИЕ НА СЛУЖИТЕЛИТЕ В ОБЕКТИТЕ ПРИ ЗАПЛАХА ОТ ТЕРОРИСТИЧЕН АКТ

I. Действие при установяване на изоставен багаж – чанти, куфари, пакети и др. или при получаване на пратка, пораждаща съмнение за наличие на забранени вещества или предмети /пратка, притежаваща неспецифичен мирис, издаваща нехарактерен шум, светлини или съдържаща непознати вещества/.

1. Служителят открил пакет или предмет с неизвестно съдържание, пораждащо съмнение, че е заложено самоделно взривно устройство в обекта незабавно подава сигнал на тел.112 и информира служителя за връзка по сигурността и охраната.

2. Служителят за връзка по сигурността, незабавно информира директора на обекта и кмета на общината.

3. Охранителят отцепва района на местопроизшествието на безопасно разстояние и с лента за обезопасяване огражда заложеното взривно устройство /приема се за безопасно разстояние не по малко от 50 м в радиус/

4. Не се допускат каквито и да е било действия върху заложеното взривно устройство.

5. Не се допуска изземване, разпиляване или унищожаване на заложеното взривно устройство, предмети и вещи, намиращи се около него.

6. Не се допускат опити за обезвреждане на заложеното взривно устройство и оглед до пристигането на специализираните служби от МВР.

7. Служителят за връзка по сигурността без паника евакуира децата, учениците, служителите и външните лица, намиращи се в обекта по проверени и безопасни пътища.

8. Охранителят установява всички лица /служители, външни посетители/, които са били в общинския обект.

9. След пристигане на специализираните служби на МВР служителят за връзка по сигурността и дежурният охранител оказват съдействие за провеждане на необходимите оперативно-издирвателни мероприятия.

10. След приключване дейността на специализираните служби на МВР, същите изготвят и предоставят протокол за извършена проверка на сградата и указания за допълнителни мерки за сигурност. Съгласно тези указания ръководителят на обекта може да издаде заповед за 24 часово напускане на сградата или за възстановяване на нормалния ритъм на работа.

При съмнения или получаване на данни, че лице носи със себе си взривно устройство в куфар, чанта, пакет, плик и т.н. и има намерение да прави или е отправил заплахи за взривяване към хора и обекти, действията са следните:

- Не се осъществява /в никакъв случай/ пряк контакт с лицето /опит за задържане или отнемане на взривното устройство/.

- Събира се визуална информация за лицето и неговото обкръжение.

- Подава се информация на тел.112 или на специализираните служби на МВР, изчакват се и се действа по техни указания.

II. Действия при анонимен сигнал за поставено взривно устройство /бомба/ в общински обект.

1. При злоумишлено анонимно телефонно обаждане за наличие на взривно устройство /бомба/ в сградата, приемащият информацията запазва спокойствие, без да прекъсва

обаждането и задължително активира записващо устройство /ако има налично такова/. След приключване на разговора, телефонът се оставя отворен и незабавно се подава информацията на тел.112.

2.Служителят, приел съобщението за поставено взривно устройство в помещение на обекта прави всичко възможно за удължаването на времетраенето на разговора, задава колкото се може повече въпроси, за да може в последствие да се установи сериозността на заплахата, евентуалното място и телефона от който е направено обаждането. Могат да се задават въпроси като: С кого говоря? Как да разбера, че не се шегувате? Защо избрахте точно мен? И т.н.

3.Служителят задължително записва точното време, дата, когато е прието обаждането. При липса на записващо устройство служителят записва и какво точно е произнесено, какви заплахи са отправени и какви инструкции са дадени от извършителя. Служителят приел съобщението трябва да запомни дали лицето говори с акцент, местен диалект и има ли затруднения в говора.

4.След приключване на разговора и подаване на информацията на тел.112, служителят приел съобщението незабавно уведомява служителя за връзка по сигурността и охраната на обекта. Служителят за връзка по сигурността уведомява ръководителя на обекта специализираните органи на МВР. Ръководителят на обекта уведомява кмета на района.

5.След пристигане, служителите от МВР извършват проверка на помещенията за наличие на взривно устройство в присъствието на служителя за връзка по сигурността. След приключване на проверката органите на МВР изготвят констативен протокол в два екземпляра по образец, който се подписва от ръководителя на полицейския екип и служителя за връзка по сигурността.

6.В зависимост от ситуацията ръководителят на обекта може да издаде заповед за 24 часово напускане на сградата или за възстановяване на нормалния ритъм на работа.

III. Действия при въоръжено нападение на общински обект и задържане на хора за заложници.

1.Незабавно по възможност се подава информацията на тел.112 и се уведомяват органите на МВР, информират се служителят за връзка по сигурността, ръководителят на обекта, кмета на общината.

2.Целесъобразно е да се направи самооценка, като всеки погледне на себе си като на възможна цел на терористите. Да се оценят от същия ъгъл и другите заложници. Често е важно не кой сте, а кого представлявате. Ако похитителите решат да демонстрират твърдост те могат да елиминират някой заложник, като обикновено избират жертви измежду най-важните личности.

3.Не се влиза в преговори или в никакви разговори с извършителите по собствена инициатива и не се използват действия, които могат да провокират нападателите да използват оръжие.

4.Ако сте взети за заложници от терористи приемоте тактиката на пасивното съпротивление:

- Изпълняват се указанията на терористите /самостоятелно се определя, кой от терористите е лидера и кой е най-опасен/.

- Не се оказва съпротива, ако поискат вашите вещи, дава им се каквото поискат.

- Да не се забравя - терористите не трябва да се гледат в очите.

- Не се правят резки движения и не се повишава тон.

- Не се реагира на провокации.

- При стрелба се ляга на пода и по възможност да се прикрива зад предмети /седалки, бюра, сандъци и др./, не се тича.

5. При наличие на близък контакт с похитителите, трябва да се говори само за себе си и семейството си. Постарайте се да създадете у тях представа за себе си, като за обикновен човек. Тогава е по-вероятно и терористите да се отнесат по-добре с вас.

6. Не трябва да се обсъжда и разгласява каквато и да било информация, която служителите притежават.

7. В никакъв случай не се говори за политика. Ако може да се симулира болестно състояние и относително дълга да се имитират негови пристъпи, има шанс заложниците да бъдат освободени в хода на преговорите, още преди инцидента да приключи. Заложниците следва да ангажират мозъка си с някакви мисловни занимания, за да не са спохождани от лоши мисли.

8. Да не се изпада в паника и да не се предприемат импулсивни постъпки.

9. Да не се демонстрира служебно и материално благополучие. Ако похитителите открият, че някой от заложниците е от /силните и богатите на деня/, могат да приложат към него особено остри методи на терор, унижение и шантаж.

10. Да не се привлича вниманието, поради това, че похитителите непрекъснато търсят онези, които са готови да окажат съпротива и обикновено ги елиминират.

11. Да се следят действията на терористите внимателно, но не натрапчиво.

12. При разпит, от страна на терористите, да се заеме проста, логична позиция и заложниците да се придържат към нея. Заложниците трябва да са учтиви и да съдържат темперамента си. Да отговарят кратка, да говорят свободно на незначителни теми, но да бъдат предпазливи, когато разговорът се обърне към по-важни неща.

13. Ако някой от заложниците е принуден да представи терористичните искания в писмен вид или на запис, трябва да се прави само това, което е наредено от терористите.

14. Да се използва всяка реална и разумна възможност за бягство. По този начин може да се окаже неоценима помощ на силите за борба с тероризма, като се разкаже за видяното.

15. В случай на опит за спасяване от страна на силите на МВР:

- Заложниците трябва да легнат на пода, не трябва да се движат, освен по изричната инструкция на спасителните сили. При никакви обстоятелства заложниците не трябва да се опитват да помагат на спасителните сили. Трябва да останат на място без оръжие или нещо, което може да бъде възприето като оръжие.

- Заложниците трябва да са тихи и да не привличат вниманието на похитителите.

- Заложниците трябва да очакват инструкции.

- Спасителните сили първоначално ще се отнесат към заложниците, като към терористите, докато със сигурност не определят всеки един от заложниците, като приятел или враг. Това се прави за безопасността на всички. Заложниците следва да оказват съдействие, дори и ако първоначално са им поставени белезници или са вързани.

- Най-важното при всяка една подобна ситуация е да не се изпада в паника, заложниците трябва да се опитат да поемат контрол над собствениците си емоции, което ще помогне да се овладее ситуацията, и най-важното да спасят живота си и този на близките.

16. При използване на оръжие.

- Още при първия изстрел основната задача на заложниците е да залегнат или да се снишат, колкото може по-ниско на пода. Мястото до прозорец е най-добро.

- В началото на активната фаза на операцията на специализираните части, по мегафон ще прозвучи командата „Залегни“. В първите секунди на съпротивата терористите обикновено остават на крака и стават мишена на специалните части за борба с тероризма.

- Заложниците трябва да запазят заетото положение до крайното спиране на стрелбата. В този момент специалните части, извършващи операцията, са крайно възбудени.
- Водени от инстинктите, отработени в тренировки, те могат да открият огън по всеки, който мръдне или извика.
- Най-често освобождаването на заложници започва с хвърлянето на шумови гранати. От тях не само терористите, но и похитените временно изпадат в шок.
- След прекратяване на стрелбата по команда на ръководителя на операцията трябва бързо и без паника да се напусне помещението през посочения изход. Да се реагира само на дадените указания и команди.